

Fakultetu za kulturu i turizam
Univerzitet Donja Gorica

Konkurs za izbor u akademsko zvanje docent
iz oblasti filozofije

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I. OCJENA USLOVA

Na osnovu priložene dokumentacije konstatujem da kandidat, dr Ivan Nišavić, ispunjava sve formalne uslove predviđene članom 72 stav 2, članom 73 stav 1 Zakona o visokom obrazovanju („Sl. list CG“, br. 044/14 od 21.10.2014., 052/14 od 16.12.2014., 047/15 od 18.08.2015., 040/16 od 30.06.2016., 042/17 od 30.06.2017., 071/17 od 31.10.2017., 055/18 od 01.08.2018., 003/19 od 15.01.2019., 017/19 od 19.03.2019., 047/19 od 12.08.2019., 072/19 od 26.12.2019., 074/20 od 23.07.2020., 104/21 od 30.09.2021., 086/22 od 03.08.2022) i člana 23 stav 1 Pravilnika o uslovima, kriterijumima i postupku za izbor u akademsko zvanje od 8.12.2022, na Univerzitetu Donja Gorica (UDG).

STEPEN OBRAZOVANJA

Kandidat dr Ivan Nišavić, rođen je 1984. godine u Bijelom Polju. Osnovnu i srednju školu završio je u Baru, a Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu upisuje 2006. godine, gdje završava sva tri stepena studija. Doktorske studije upisuje 2015. godine, a disertaciju brani 2019. godine sa temom „Epikurova filozofska psihologija“, pod mentorstvom prof. dr Mašana Bogdanovskog. Primarni predmet njegovog interesovanja jeste antička filozofija, s posebnim osvrtom na helenističku, tj. epikurejsku misao, i iz te oblasti objavio je najviše naučnih radova. Pored toga, njegov opseg istraživanja i interesovanja se prostire i na teme koje se tiču epistemologije, filozofije obrazovanja, etike i andragogije.

Od novembra 2020. godine zaposlen je, kao naučni saradnik, na Institutu za filozofiju i društvenu teoriju, Univerzitet u Beogradu. Na istom Institutu radi i dalje, kao viši naučni saradnik (od februara 2025. godine). Krajem 2022. godine objavio je i samostalnu monografiju (koja je proistekla iz njegove doktorske disertacije) *Priroda, duša i sreća – temelji epikurejske etike*, izdavači: Akademska knjiga, Novi Sad i Institut za filozofiju i društvenu teoriju, Beograd, koja je kategorisana kao istaknuta monografija od nacionalnog značaja. Objavljivanje drugog izdanja knjige, koje je iz štampe izašlo u oktobru 2025. godine, podržalo je Ministarstvo kulture i medija Crne Gore. Do sada je objavio dvadesetak naučnih radova u recenziranim naučnim časopisima. Učestvovao je na nekoliko međunarodnih konferencija u regionu i Evropi i održao dva pozivna predavanja (na Filozofskom fakultetu u Banjoj Luci 2025. godine i na Filozofskom fakultetu u Nikšiću 2026. godine).

NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD

Konkurs za izbor u akademsko zvanje docent
iz oblasti filozofije

U prijavi na Konkurs za izbor u akademsko zvanje docent, kandidat dr Ivan Nišavić priložio je više radova koji su objavljeni u relevantnim regionalnim i međunarodnim časopisima koji se nalaze u međunarodnim bazama podataka, od kojih 2 na SCI listi. Istraživački fokus kandidata primarno je usmjeren na antičku filozofiju, epistemologiju i etiku, uz naglašenu tendenciju ka interdisciplinarnom povezivanju antičkih koncepata sa savremenim teorijama obrazovanja i filozofijom nauke. Naročit kvalitet rada kandidata ogleda se u sposobnosti kontekstualizacije i hermeneutičkog „prevođenja“ klasičnih teorijskih problema u savremeni okvir, čime se uspješno osvjetljava njihova aktuelnost i pragmatička vrijednost u današnjem društvenom i naučnom kontekstu.

Rad „Epikurejske i skeptičke argumentativne strategije: o njihovom razvoju i uzajamnom utjecaju“ autora Jelene Pavličić i Ivana Nišavića, objavljen je u časopisu *Filozofska istraživanja* (DOI: 10.21464/fi43107), Q4, Rad u međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na WoS listama, rangiran u posljednjih 25% časopisa po Scopusovom rangiranju).

U ovom tekstu autori porede argumentativne strategije suprotstavljenih filozofskih škola: skeptičke i epikurejske. Razmatraju se ključna pitanja u sazajno-teorijskim raspravama među epikurejskim i skeptički orijentisanim misliocima. Analiza počinje istorijskim pregledom Epikurovog doprinosa uvođenju problema kriterijuma saznanja, te istražuje kako su njegovi stavovi uticali na razvoj rivalskih skeptičkih teorija. Cilj nije sveobuhvatno predstavljanje ovih filozofskih pravaca, već osvrt na njihova međusobna preplitanja, koja pokazuju sličnosti u njihovom shvatanju prirode i ciljeva filozofskih istraživanja, uključujući i pitanje srećnog života. Takođe, razmatra se Epikurov epistemološki stav da su svi čulni opažaji istiniti, što je bilo predmet kritike od strane skeptika, naročito zbog moguće interpretacije u skeptičkom duhu. Epikurejci su razvili različite strategije za osporavanje skeptičkih pozicija, uključujući argumentaciju o logičkoj protivrečnosti tvrdnje da se ništa ne može znati, kao i prigovor o apraksiji, koji ukazuje na praktične posljedice skepticizma.

Drugi rad, istih autora (Jelena Pavličić i Ivan Nišavić) „Epicurean view on the validity of sensation: on the contextual reading of the content of the perception“, objavljen u časopisu *Filozofija i društvo* (DOI: 10.2298/FID2304681P) Q2, Rad u međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na WoS listama, rangiran u drugih 25% časopisa po Scopusovom rangiranju).

Ovaj rad se bavi specifičnim problemom u okviru epikurejske epistemologije, a to je radikalna tvrdnja da su svi čulni opažaji istiniti. Nudi se savremena interpretacija epikurejstva koja pokušava da odbrani Epikurovu tezu o nepogrešivosti čula koristeći tzv.

Konkurs za izbor u akademsko zvanje docent
iz oblasti filozofije

---

kontekstualno čitanje. Prema tom tumačenju, čulni podaci nisu lažni čak ni u slučajevima optičkih varki (npr. kada štap u vodi izgleda polomljeno), jer su oni istiniti u odnosu na specifične fizičke uslove i kontekst pod kojim su nastali. Rad se bazira na Epikurovoj teoriji po kojoj objekti neprestano emituju tanke slojeve atoma (eidola). Ovi slojevi udaraju u naša čula, i sam taj proces je mehanički i nužan, zbog čega su podaci koje čula primaju uvijek „stvarni“ onakvi kakvi su stigli do nas. Autori smatraju da kontekstualistička kritika ne uspijeva da spasi Epikurovu poziciju, tj. smatraju da kontekstualni model nije pouzdan okvir za razlikovanje istine od zablude u praktičnom smislu. U radu se naglašava da za Epikura greška ne leži u samom čulu, već u mišljenju (doxa). Razum je taj koji pogrešno interpretira ili dodaje sudove na sirove čulne podatke. Autori, međutim, ukazuju na to da je teško održati jasnu granicu između „istinitog čulnog sadržaja“ i „pogrešnog suda“ ako sam čulni sadržaj zavisi od konteksta koji je često neuhvatljiv. Autori zaključuju da, iako je kontekstualno čitanje intelektualno privlačan pokušaj odbrane Epikura, ono se suočava sa ozbiljnim ograničenjima. Ukazivanjem na probleme iz perspektive kasnije istorije filozofije opažanja, rad sugerše da epikurejska pozicija ostaje ranjiva pred skeptičkim izazovima, jer ne pruža adekvatan kriterijum za to kako se na osnovu subjektivnih i kontekstualnih opažaja može doći do objektivne istine o spoljašnjem svijetu.

Rad autora Katarine Popović i Ivana Nišavića „The Role of Adult Learning and Education in (Post-)Covid Times“ (DOI 10.36253/979-12-215-0151-3.05) objavljen u zborniku od međunarodnog značaja Re-thinking Adult Education Research. Beyond the Pandemic, 33-52, 2023, published by Firenze University Press, ISBN 979-12-215-0151-3, DOI 10.36253/979-12-215-0151-3.

Pandemija COVID-19 izazvala je poremećaje u globalnim obrazovnim sistemima koji su bez presedana. Obrazovanje odraslih prešlo je u virtuelni svijet, oslanjajući se na digitalne i ICT alate kako bi se očuvao kontinuitet učenja. Ovaj rad analizira ključne promjene u tri oblasti obrazovanja odraslih: zdravlje, građanstvo i digitalne tehnologije. Naglašava se da obrazovanje odraslih treba da ne samo opremi ljude znanjem i vještinama za snalaženje u krizi, već i da proaktivno oblikuje budućnost obrazovanja i svijeta, kritički analizirajući i preispitujući mejnstrim ideje, te nudeći konstruktivne alternative.

U radu autori tvrde da je pandemija značajno poremetila obrazovne procese kod preko 1,6 milijardi učenika u više od 190 zemalja pogođenih na njenom vrhuncu, dok je oko polovine svjetske studentske populacije bilo pogođeno 2021. godine. Ova situacija rezultirala je dramatičnim posljedicama po obrazovanje i dovela do masovnog prelaska na virtuelni prostor i povećane upotrebe digitalne tehnologije. U obrazovanju odraslih, koje je brže reagovalo na promjene u društvenom i ekonomskom okruženju, nastava je prešla na onlajn platforme i digitalne formate. Postavlja se pitanje da li smo suočeni sa

Konkurs za izbor u akademsko zvanje docent
iz oblasti filozofije

---

promjenom paradigme, kako je opisuje Tomas Kun, u kojoj krizne situacije dovode do promjene osnovnih pretpostavki i usmjeravaju ka novim teorijama koje bolje objašnjavaju promjene u stvarnosti. Problemi i nesigurnosti u vezi sa obrazovanjem tokom pandemije naglašavaju potrebu za prilagođavanjem obrazovnih sistema i razmatranjem budućeg razvoja obrazovanja, uključujući i ulogu obrazovanja odraslih u borbi protiv dezinformacija i promociji kritičkog razmišljanja.

- Stručna monografija objavljena 2022 godine (drugo izdanje 2025. godine)

Priroda, duša i sreća: temelji epikurejske etike, Beograd: IFDT; Novi Sad: Akademska knjiga, ISBN: 978-86-82324-15-7 (Drugo izdanje knjige 2025: Beograd: IFDT; Podgorica: Akademska knjiga)

U monografiji *Priroda, duša i sreća: temelji epikurejske etike* kandidat sprovodi detaljnu analizu uslova same mogućnosti utemeljenje Epikurove etike. Nudi se opsežna i detaljna analiza važnih epikurejskih filozofskih postavki, kao što su shvatanje prirode i načina na koji funkcionišu naša čula (teorija saznanja), koji su nužan uslov postuliranja etičkih principa. Autor u monografiji, prilazeći analizi Epikurove filozofije iz drugačije i manje uobičajene perspektive, obrazlaže razloge na kojima se zasniva epikurejski hedonistički pristup životu. Pritom se nudi vrlo jasno i obrazloženo razjašnjenje jednog, iako neopravdanog ali čvrsto utemeljenog i potpuno iskrivljenog, shvatanja epikurejske etike: a to je da je epikurejski hedonizam u stvari vrsta tzv. životinjskog hedonizma, tj. potpuno iracionalnog i nepromišljenog prepuštanja strastima i prohtevima.

Originalna interpretacija autora nam omogućava uvid u uže i manje istražene aspekte epikurejske filozofije ističući značaj proučavanja prirode (fizike) u čijoj osnovi leže nerazorivi atomi koji se slobodno kreću (padaju) u beskonačnoj praznini. Postulirajući iznenadno i neznatno skretanje atoma (koje je samim atomima intrinzično svojstvo) sa svoje uobičajene pravolinijske putanje, Epikur omogućava nastanak svijeta (i drugih svijetova), pa samim tim i svega što postoji. Uz to je važno napomenuti da, što se Epikura tiče, i „nevidljive“ stvari, poput duša, recimo, sastavljene su takođe od atoma – a to znači da su materijalne prirode. Konsultujući kasnije epikurejce, u koje posebno mesto zauzima rimski pesnik Tit Lukrecije Kar, Nišavić akribično konstruiše i brani argumentaciju koja ide u prilog odbrani određenih epikurejskih stanovišta. Kao zaključak, nude se dva poglavlja (Hedonizam ili nauka o uživanju i Smrt ili zašto je kraj stvarno kraj) koja imaju direktne reperkusije po savremeni život (običnog) čoveka, posebno onu stranu koja njegov (svakodnevni) život može učiniti prijatnijim i vrednim življenja.

- Dva uređivačka priloga:

Fakultetu za kulturu i turizam
Univerzitet Donja Gorica

Konkurs za izbor u akademsko zvanje docent
iz oblasti filozofije

1.1. Autorske naučne monografije	4.0	4.0
1.2. Radovi u naučnim časopisima	19.0	19.0
1.3. Radovi na naučnim konferencijama	3.4	3.4
1.4 Uređivačka i recenzentska djelatnost	10.5	10.5
2. STRUČNA DJELATNOST	4.0	4.0
2.2. Projekti	4.0	4.0
UKUPNO	40.9	40.9

III. MIŠLJENJE NA IZBOR U ZVANJE

Na osnovu prethodno izrečenog kandidat dr Ivan Nišavić ispunjava sve uslove za izbor u akademsko zvanje docent iz oblasti filozofije predviđene članom 72 stav 2 i članom 73 stav 1 Zakona o visokom obrazovanju („Sl. list CG“, br. 044/14 od 21.10.2014., 052/14 od 16.12.2014., 047/15 od 18.08.2015., 040/16 od 30.06.2016., 042/17 od 30.06.2017., 071/17 od 31.10.2017., 055/18 od 01.08.2018., 003/19 od 15.01.2019., 017/19 od 19.03.2019., 047/19 od 12.08.2019., 072/19 od 26.12.2019., 074/20 od 23.07.2020., 104/21 od 30.09.2021., 086/22 od 03.08.2022, 086/22 od 03.08.2022) i člana 23 stav 1 Pravilnika o uslovima, kriterijumima i postupku za izbor u akademska zvanja od 8.12.2022. na Univerzitetu Donja Gorica (UDG).

Imajući u vidu visoke rezultate koje je kandidat postigao u nastavnom, naučno-istraživačkom i stručnom radu, sa zadovoljstvom predlažem Naučno-nastavničkom vijeću Fakulteta za kulturu i turizam i Senatu Univerziteta Donja Gorica da dr Ivana Nišavića izabere u zvanje docent za grupu predmeta iz oblasti filozofije.

Podgorica, 21.04.2026. godine

RECENZENT

Prof. dr Veselin Vukotić